

Elektrik Piyasası Kanunu Deęiřiklięi

www.epdk.org.tr

İbrahim Etem ERTEN
Grup Başkanı - Enerji Uzmanı

*OSB Eęitim Programı
26 Mart 2012, AFYON*

Bu Sunum ETKB Sunumundan Faydalanılarak Hazırlanmıştır

- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, elektrik sektörünün ve piyasasının dinamik yapısına uyum amacıyla 2001 yılından beri 8 kez değiştirilmiştir.
- Bu değişiklikler sonucunda Kanun mevcut haliyle içerdiği bazı unsurlar açısından mevcut ve muhtemel sektör aktörleri açısından muğlak ve çelişkili ifadeler içeren hale gelmiştir.
- Bu bakımdan Kanun etraflıca ele alınarak detaylı bir çalışma yapılmış ve Kanun üzerinde çok sayıda ve köklü değişiklik yapma yerine Kanunun yeniden yazılması yoluna gidilmiştir.

Tanımlar değiştirilmektedir...

Tanımlar değiştirilmektedir...

- Sektöre ve piyasaya ilişkin tanımlamalarda kapsamlı değişiklikler yapılmak suretiyle mevzuat ve gerçek dünya arasında uyum sağlanmaktadır.
- Bu kapsamda “Perakende satış hizmeti” kavramı piyasa faaliyetlerinden ve Kanundan çıkarılmakta yerine “Dağıtım sayaç hizmeti” kavramı getirilmektedir.
 - Bu değişiklikle mevcut dengeleme ve uzlaştırma mekanizması gereği sayaçların uzaktan ve otomatik okunması, PMUM’a (piyasa mali uzlaştırma merkezi) kaydedilmesi gibi hususlarda dağıtım şirketlerine yükümlülükler getirilmiştir.
- Mevcut tanımlarda yapılan değişikliklere ilaveten “otoprodüktör” tanımı Kanun metninden çıkarılarak “Merkezi uzlaştırma bankası”, “Organize toptan elektrik piyasaları”, “Önlisans”, “Son kaynak tedarigi”, “Tedarik”, “Tedarik Şirketi” gibi yeni tanımlar Kanuna derç edilmektedir.
- Ayrıca “Piyasa” tanımı Üretim, İletim, Dağıtım, Piyasa İşletimi, toptan satış, perakende satış, ithalat ve ihracat olarak yeniden tanımlanmaktadır.

Önlisans müessesesi getirilmektedir...

- Üretim tesislerine yönelik olarak, tüm idari ve bürokratik iş ve işlemlerin tamamlanması amacıyla lisanstan önce 24 aylık süre için verilmek üzere önlisans uygulaması getirilmektedir. Henüz sonuçlandırılmamış üretim lisansı başvuruları önlisans başvurusu olarak kabul edilecektir.

Özellikle üretim lisanslarında uzun bir süre alan inşaat öncesi döneme mahsus olmak üzere ön lisans verilmesi öngörülmektedir. Ön lisans sahibi bu süre içerisinde inşaata başlamak üzere gerekli izin ve onayları tamamlamak ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde etmek zorundadır.

Dolayısıyla üretim lisansının kendi başına bir ticari meta olmasının önüne geçilerek lisansların gerçek yatırımcı tarafından alınmasını temin etmek, öte yandan da ön lisans almış olan şirketlere gerekli izinleri almak üzere diğer kamu kurumları nezdinde yapacakları başvurular için dikkate alınmalarını temin edecek bir belge verilmesini amaçlanmaktadır.

Piyasa oluşumu daha işlevsel hale getirilmektedir...

Mevcut aşamada TEİAŞ Genel Müdürlüğü üç görevi birlikte yürütmektedir:

- 1 – Sistem Sahipliği ve Bakımı
- 2 – Sistem İşletmecisi
- 3 – Piyasa İşletmecisi

Piyasa işletim faaliyetini yürütmek üzere Enerji Piyasaları İşletme A.Ş. (EPIAŞ) kurulmakta ve piyasa faaliyetleri arasında “piyasa işletim” faaliyeti eklenmektedir.

EPIAŞ'ın kuruluş ve teşkilat yapısı 6 ay içerisinde EPDK tarafından hazırlanacak yönetmelikle düzenlenecektir. → Enerji Borsası

Fiyat Eşitleme Mekanizması

Kanunun mevcut hali Geçici Madde 9'un birinci fıkrasında yer alan "**31/12/2012** tarihinde sona erecek geçiş döneminde düzenlemeye tâbi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş olan fiyat eşitleme mekanizması uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır." hükmündeki süre geçiş dönemi uygulamaları devam ettiğinden **31/12/2015** tarihine kadar uzatılmakta ve bu sürenin uzatılmasına ilişkin olarak Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

İletim tesislerinin ve altyapısının özel sektör tarafından inşa edilebilmesine ilişkin hükümler açıklığa kavuşturulmaktadır....

Kanunun mevcut hali Geçici Madde 14'ün (b) bendinin ikinci paragrafında yer alan *“31/12/2015 tarihine kadar, üretim tesislerinin sisteme bağlantısı için yeni iletim tesisi ve bu tesisin sisteme bağlanabilmesi için yeni iletim hatlarının yapılmasının gerekli olduğu hallerde; bu tesislerin yapımı için Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketinin yeterli finansmanının mevcut olmaması durumunda, söz konusu yatırımlar, bu tesise bağlantı talebinde bulunan tüzel kişi veya kişilerce müştereken yapılabilir veya finanse edilebilir...”* hükmündeki süre kısıtı, arz güvenliğimizin sağlanmasını teminen iletim yatırımlarının zamanında yapılmasını sağlamak amacıyla kaldırılarak hüküm geçici madde olmaktan çıkarılmış ve *“İletim faaliyeti”* başlıklı 8'inci Madde'ye taşınmıştır.

Toptan ve perakende satış lisansı Tedarik lisansı altında birleştirilmiştir...

Hali hazırda serbest tüketicilere satışlar anlamında toptan ve perakende satış lisansı sahipleri arasında bir fark bulunmamaktadır. Serbest tüketici limitinin her yıl indirilmesi suretiyle 2015 yılında tamamen sıfır olması öngörülmektedir. Bu tarihten sonra toptan ve perakende satış lisansı arasında haklar ve piyasa faaliyetleri bakımından fark kalmayacaktır.

Mevcut Toptan Satış ve Perakende Satış lisansları resen ve bedelsiz olarak tedarik lisanslarına dönüştürülecektir.

*Buna bağlı olarak; toptan satış şirketleri aracılığıyla toptan satışı yapılan elektrik enerjisi miktarı, piyasada bir önceki yılda tüketilen toplam elektrik enerjisi miktarının **yüzde onunu** geçemez hükmündeki yüzde on sınırı, "**yüzde yirmi**" olarak düzenlenmiştir.*

EÜAŞ ve TETAŞ'a piyasa faaliyetlerinde bulunma izni verilmektedir...

Mevcut yapıda TETAŞ; EÜAŞ, Yap-İşlet-Devret, Yap-İşlet ve İşletme Hakkı Devri Santrallerinden aldığı enerjiyi sadece Geçiş Dönemi Anlaşmaları kapsamında 21 adet Dağıtım Şirketine ve PMUM'a satabilmekteydi. Benzer şekilde EÜAŞ da sadece TETAŞ'a, 21 adet Dağıtım Şirketine ve PMUM'a satabilmekteydi. İkili Anlaşma ile herhangi bir serbest tüketiciye satma hakları bulunmamaktaydı.

Geçiş Dönemi Anlaşmalarının süresi 31/12/2012 tarihinde sonra ereceğinden, EÜAŞ ve TETAŞ'a ellerindeki enerjiyi ikili anlaşmalarla piyasaya satma hakkı getirilmektedir.

Rüzgar ve Güneş yatırımları ve lisans başvuruları daha rasyonel esaslara bağlanmıştır...

Mevcut Kanunda, aynı bölgeye yapılan birden fazla rüzgar başvuruları için TEİAŞ tarafından yapılacak yarışma sonucunda üretilecek kWh başına 20 yıl boyunca en yüksek katkı payını ödemeyi taahhüt edene bağlantı izni verilmektedir. Benzer metodoloji, 5346 sayılı Yenilenebilir Kanununda güneş yatırımları için de öngörülmektedir. Ancak, üretilecek kWh başına 20 yıl boyunca katkı payı ödenmesi yerine MW başına en yüksek katkı payının ödenmesi yöntemi getirilmektedir.

Gerekçe: Böylelikle başvurular arasındaki en yüksek üretim yatırımı yapacak kişinin öne çıkması öngörülmekte ve ilgililer verimlilik ve araziyi kullanma bakımından da yarışmaya itilmektedirler. **Aynı zamanda katkı payı ücretinin altında piyasa fiyatı gerçekleşen saatlerde santralin kapatılması ve verimsiz yönetimin de önüne geçilecektir.** Yarışmaya ve ilgili hususlara ilişkin yönetmeliğin Kurum tarafından çıkarılması yaklaşımı benimsenmektedir.

Son kaynak tedariki kavramı ile tedarik şirketlerine evrensel hizmet yükümlülüğü verilmektedir...

Serbest tüketici olduğu halde elektrik enerjisini, son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarik lisansı sahibi şirket dışında bir tedarikçiden temin edemeyen tüketicilere elektrik enerjisi tedarigidir.

Dağıtım şirketinin ortaklarınca aynı kontrol yapısıyla kurulan tedarik şirketi, serbest tüketici olduğu halde başka bir tedarikçiden elektrik enerjisi temin edemeyen tüketicilere, son kaynak tedarikçisi sıfatıyla elektrik enerjisi sağlamakla yükümlüdür. Bu şirketin son kaynak tedarikçisi sıfatıyla faaliyet göstereceği bölge, ilgili dağıtım bölgesidir ve bu husus tedarik lisansına derç edilir. Son kaynak tedarikçisi sıfatıyla sağlanacak elektrik enerjisi tarifeleri, Kurul tarafından belirlenir.

Son kaynak tedarikçisinin bazı başka ülke uygulamalarına paralel olarak atanma yoluyla belirlenmesi yöntemi benimsenmiştir. Son kaynak tedariki arıza durumlara yönelik, kısıtlı bir içerikte ve zaten pek de tercih edilmeyen daha çok piyasa gereği üstlenilen bir yükümlülük olarak değerlendirilmektedir.

Otoprodüktör uygulaması sistemden çıkarılmaktadır...

Otoprodüktör uygulaması kojenerasyon ile sınırlandırılarak yürürlükten kaldırılmıştır. Bu özelliği taşıyan üretim şirketlerinin faaliyetlerini artık üretim lisansı alarak devam etmesi gerekliliği hükme bağlanmıştır. Otoprodüktör lisansı sahiplerine resen ve bedelsiz olarak üretim lisansı verilecektir.

Elektrik piyasası reformunda “otoprodüktör” yaklaşımı dünya uygulamasında olmamakla birlikte ülkemizde serbestleşme sürecinin bir adımı olarak belli bir dönemde uygulanmış ve dönem dönem olumlu ve olumsuz sonuçları yaşanmıştır. Ancak bundan sonraki dönem için gerek olmadığı değerlendirildiğinden, teknik özellikleri nedeniyle sadece kojenerasyon uygulamalarına Kanunda yer verilerek düzenlenmekte, ancak hukuksal bir kategori olarak otoprodüktörlerin kaldırılması yoluna gidilmektedir. Bu tercihin sonucu olarak mevcut otoprodüktörlerin önceki mevzuattan kaynaklanan haklarının korunarak 31/12/2012 tarihine kadar üretim lisansı alacakları öngörülmektedir.

OSB'lere ilişkin hükümler...

aa) Serbest tüketici: Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu veya iletim sistemine doğrudan bağlı olduğu **veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu** için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi,

OSB'lere ilişkin hükümler...

Üretim faaliyeti

MADDE 7- (1) Üretim faaliyeti, lisansı kapsamında özel sektör üretim şirketleri, **organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği**, EÜAŞ ve bağlı ortaklıkları ile EÜAŞ'ın yeniden yapılandırılmasıyla oluşan diğer kamu üretim şirketleri tarafından yürütülebilir.

OSB'lere ilişkin hükümler...

Organize sanayi bölgelerince yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 13- (1) 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa göre kurulan organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliği, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre **şirket kurma şartı aranmaksızın, onaylı sınırları içerisinde, Kurumdan üretim ve/veya dağıtım lisansı olarak üretim ve/veya dağıtım faaliyetlerinde bulunabilir.**

(2) **Dağıtım lisansı sahibi olmayan organize sanayi bölgeleri; katılımcılarından dağıtım bedeli talep edemez, katılımcılarının serbest tüketici olmaktan kaynaklanan haklarını kullanmalarına ve elektrik piyasalarında faaliyet göstermelerine engel olamaz.**

OSB'lere ilişkin hükümler...

Organize sanayi bölgelerince yürütülebilecek faaliyetler
MADDE 13-

(3) Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesi katılımcılarından serbest tüketici limitini aşan tüketiciler, tedarikçilerini seçme hakkını, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğine dağıtım bedeli ödemek kaydıyla kullanabilir.

OSB'lere ilişkin hükümler...

Organize sanayi bölgelerince yürütülebilecek faaliyetler MADDE 13-

(4) Lisans sahibi organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin ürettiği veya serbest tüketici sıfatıyla temin ettiği elektrik enerjisinin; katılımcılarının kullanımına sunulmasına, dağıtım bedellerinin belirlenmesine, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin bu madde kapsamında gerçekleştirebileceği faaliyetlere ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. **Dağıtım lisansı olmayan organize sanayi bölgesinin onaylı sınırları içindeki dağıtım faaliyeti, ilgili dağıtım şirketi tarafından yürütülür.**

OSB'lere ilişkin hükümler...

Organize sanayi bölgelerince yürütülebilecek faaliyetler MADDE 13-

(5) Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesinin onaylı sınırları içerisinde olup, bedelsiz olarak veya sembolik bedelle TEDAŞ'a devredilen dağıtım tesislerinin mülkiyeti ve işletme hakları Kurul tarafından belirlenecek süre içerisinde aynı bedelle ilgili organize sanayi bölgesine devredilir.

(6) Organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği, katılımcılarının elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla tüketim miktarına bakılmaksızın serbest tüketici sayılır.

OSB'lere ilişkin hükümler...

- f) Dağıtım şirketi: Belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımı ile iştigal eden tüzel kişiyi,

OSB'lere ilişkin hükümler...

d) Dağıtım sayaç hizmeti: Dağıtım şirketlerince yürütülen, sayaçlara ilişkin okuma, bakım, onarım gibi hizmetleri,

OSB'lere ilişkin hükümler...

GEÇİCİ MADDE 10 –(1) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce dağıtım gerilim seviyesinde tesis edilmiş olan sayaçlardan mülkiyeti kullanıcılara ait olanların dağıtım şirketlerince devralınmasına veya dağıtım şirketlerince yeni sayaç teçhiz edilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Teşvik (1)

Kanunun mevcut hali Geçici Madde 14'ün (c) bendinde yer alan **“31/12/2012** tarihine kadar işletmeye girecek üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere aşağıdaki teşvikler sağlanır:

1) Üretim tesislerinin, işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılır.

2) Üretim tesislerinin yatırım döneminde, üretim tesisleriyle ilgili yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar damga vergisi ve harçtan müstesnadır.”

hükmündeki süre arz güvenliğimizin sağlanmasını teminen yeni üretim yatırımlarını teşvik etmek amacıyla **31/12/2015** tarihine kadar uzatılmakta ve **“ilk defa”** işletmeye girecek tesislere yönelik olarak düzenlenmektedir.

Yüksek maliyetli ve yatırım ihtiyacı olan elektrik üretim tesislerinin özelleştirilmeleri kolaylaştırılmaktadır....

EÜAŞ uhdesindeki üretim tesislerinin özelleştirilebilmelerini teminen, çevre mevzuatına uyumlu hale getirilebilmeleri için 31/12/2018 tarihine kadar süre verilecektir. Bu tesislerin özelleştirilmeleri halinde elektrik üretim faaliyetleri durdurulamayacak ve idari para cezası uygulanmayacaktır.

Gerekçe: Özelleştirme işlemleri devam eden ve EÜAŞ tarafından işletilmekte olan termik üretim tesislerinin emisyon izni alabilmeleri için gerekli yatırımlar henüz tamamlanamamıştır. Dolayısıyla emisyon izinlerinin öngörülen sürede alınması mümkün görülmediğinden, söz konusu termik santrallerin özelleştirilmesi sürecinin olumsuz etkilenmemesi ve ayrıca tesisleri devralan kişi veya kuruluşların yeni ve ikame yatırımları planlayabilmeleri ve yapabilmeleri amacıyla belirli bir süre sağlanması amacıyla söz konusu düzenleme yapılmıştır.

Üretim ve Dağıtım tesislerinin özelleştirilmelerindeki vergi istisnasının süresi uzatılmaktadır....

Kanunun mevcut hali Geçici Madde 12'nin birinci fıkrasında yer alan *“Elektrik dağıtım şirketleri ile elektrik üretim tesis ve/veya şirketlerinin özelleştirilmesi çalışmaları kapsamında 31/12/2010 tarihine kadar yapılacak devir, birleşme, bölünme, kısmî bölünme işlemleriyle ilgili olarak ortaya çıkan kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır.”* hükmündeki süre doldu, ancak dağıtım ve üretim tesislerinin özelleştirme işlemleri devam ettiğinden süre uzatımına gidilmektedir → 31/12/2017

Teşekkürler

